
Vergaderjaar 2018–2019

21 501-02

Raad Algemene Zaken en Raad Buitenlandse Zaken

Nr. 1945

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 11 januari 2019

Hierbij bied ik u de geannoteerde agenda aan voor de Raad Buitenlandse Zaken van 21 januari 2019.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
S.A. Blok

GEANNOTEEERDE AGENDA RAAD BUITENLANDSE ZAKEN VAN 21 JANUARI 2019

Venezuela

Hoge Vertegenwoordiger Mogherini zal kort ingaan op de recente ontwikkelingen in Venezuela. Op 10 januari vond in Caracas de inauguratie van Maduro plaats. De EU heeft de presidentsverkiezingen als niet eerlijk en niet vrij bestempeld. Om deze reden heeft de EU gezamenlijk besloten om de inauguratie niet bij te wonen en is op 10 januari een EU28-verklaring uitgegaan waarin de EU betreurt dat president Maduro aan een nieuwe termijn is begonnen op basis van niet-democratische verkiezingen. Inzet van het kabinet blijft om door middel van druk (onder meer via sancties) en dialoog een positieve verandering voor het Venezolaanse volk te bewerkstelligen. Daarom zal het ook na 10 januari belangrijk blijven om de diplomatieke kanalen open te houden.

Democratische Republiek Congo

Hoge Vertegenwoordiger Mogherini zal tijdens de Raad kort aandacht vragen voor de presidents-, parlaments- en provinciale verkiezingen die op 30 december jl. plaatsvonden in de Democratische Republiek Congo (DRC). Op 10 januari heeft de kiesraad voorlopige uitslagen van de presidentsverkiezingen gepubliceerd, die oppositiekandidaat Felix Tshisekedi als winnaar aanwijzen. De bisschoppenconferentie in DRC, die ca. 40.000 waarnemers in het veld had, heeft echter publiekelijk gesteld dat de gepubliceerde uitslag niet overeenkomt met hun waarnemingen. De Hoge Vertegenwoordiger zal naar verwachting tijdens de Raad haar zorgen uitspreken over het verloop en de afronding van het verkiezingsproces. Het kabinet deelt deze zorgen.

Daags voor de verkiezingen werd het hoofd van de EU-delegatie in DRC, Bart Ouvry, door de Congolese autoriteiten Persona Non Grata verklaard, als vergelding van de verlenging van EU-sancties tegen 14 individuen uit DRC, waaronder Emmanuel Ramazani Shadary, de presidentskandidaat van de regeringspartij. Hierover ging eind december al een EU-verklaring uit.¹

Situatie Noord-Syrië

De Raad zal naar verwachting kort stilstaan bij de situatie in Syrië. Conform de toezegging tijdens het VAO inzake de Artikel 100-brief over de Nederlandse deelname aan de anti-ISIS coalitie en de situatie in Syrië van 20 december jl. (Handelingen II 2018/19, VAO Artikel 100 Nederlandse deelname aan anti-ISIS coalitie en situatie in Syrië), zal Nederland in het bijzonder aandacht vragen voor de situatie in Noord-Syrië. Uw Kamer zal separaat een appreciatie van het kabinet ontvangen over de aankondiging van de Amerikaanse President Trump om de Amerikaanse militaire aanwezigheid in Syrië in de strijd tegen ISIS te beëindigen. Deze brief dient tevens ter beantwoording van het schriftelijke verzoek van uw Kamer om een brief van de Minister van Buitenlandse Zaken over de actuele situatie van de Turkse militaire interventie in Noord-Syrië d.d. 14 december 2018. Mede op aandringen van Nederland heeft Hoge Vertegenwoordiger Mogherini al op 14 december een oproep aan Turkije gedaan om af te zien van unilaterale acties die de strijd tegen ISIS bemoeilijken.

¹ consilium.europa.eu/nl/press/press-releases/2018/12/28/declaration-by-the-high-representative-on-behalf-of-the-eu-on-the-relations-with-the-democratic-republic-of-congo-on-the-eve-of-the-elections/.

Desinformatie

Op 5 dec jl. heeft de Europese Commissie, conform de conclusies van de ER van 28–29 juni 2018, een actieplan voor een gecoördineerde aanpak van desinformatie gepresenteerd (Kamerstuk 21 501-20, nr. 1354). Dit actieplan zal tijdens de Raad van 21 januari worden besproken. De ER van 13–14 december onderstreepte de noodzaak voor een adequaat antwoord op het opzettelijk, grootschalig en systematisch verspreiden van desinformatie, ook als onderdeel van hybride oorlogsvoering, met waarborging van fundamentele rechten (Kamerstuk 21 501-20, nr. 1412). Ook riep de ER op tot een spoedige en gecoördineerde implementatie van het actieplan met het oog op het versterken van de Europese weerbaarheid tegen desinformatie.

Zoals op 13 december 2018 aan uw Kamer is gecommuniceerd door middel van de brief van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (Kamerstuk 30 821, nr. 51) inzake desinformatie en eerlijke en vrije verkiezingen en zoals ook uitgedragen tijdens de Europese Raden van juni en december 2018 en tijdens de Raad Algemene Zaken van 8 januari, hecht het kabinet aan een gecoördineerde aanpak van desinformatie, waarbij in de eerste plaats een rol is weggelegd voor niet-gouvernementele actoren zoals de media en online platforms. Vrijheid van meningsuiting en een onafhankelijke pers moeten daarbij te allen tijde gewaarborgd zijn. Mede in navolging van de gewijzigde motie van de leden Kwint en Yesilgöz-Zegerius (Kamerstuk 21 501-34, nr. 290), heeft het kabinet deze standpunten de afgelopen maanden actief uitgedragen bij gesprekspartners in Brussel en andere Europese hoofdsteden. Het kabinet is verheugd te vernemen dat de kern van de Nederlandse positie in het Actieplan is overgenomen. Uw Kamer zal conform de reguliere procedure een nadere kabinetsappreciatie ontvangen in de vorm van een BNC-fiche.

EU-ASEAN

De Raad zal kort spreken over de relatie tussen de EU en ASEAN, in voorbereiding op de jaarlijkse ministeriële EU-ASEAN bijeenkomst die aansluitend aan de RBZ plaatsvindt. Aan deze bijeenkomst nemen de Ministers van Buitenlandse Zaken van de ASEAN-landen (Indonesië, Maleisië, Singapore, Cambodja, Laos, Vietnam, Brunei, Filippijnen, Thailand en Myanmar) en EU-lidstaten deel. De bijeenkomst wordt voorgezeten door de Hoge Vertegenwoordiger Mogherini en Minister van Buitenlandse Zaken van Singapore Balakrishnan (huidig voorzitter van ASEAN). De Ministers zullen naar verwachting overeenkomen om bovenop de bestaande samenwerking via het EU-ASEAN actieprogramma van 2017 ook een strategische dialoog aan te gaan over onder meer handel, klimaat en de duurzame ontwikkelingsdoelen. Het kabinet verwelkomt deze strategische dialoog. Nederland zal aandacht vragen voor mensenrechten in de ASEAN-landen en in het bijzonder vragen om additionele inspanningen van ASEAN om de situatie omtrent de Rohingya's te verbeteren.

EU-Liga van Arabische Staten (LAS)

Hoge Vertegenwoordiger Mogherini zal Ministers informeren over de voorbereidingen van de aankomende top tussen de lidstaten van de Europese Unie en de landen van de Arabische Liga op 24–25 februari. De Europese delegatie zal waarschijnlijk worden geleid door President Tusk, President Juncker en Hoge Vertegenwoordiger Mogherini. Naar verwachting zal de Hoge Vertegenwoordiger tijdens de Raad ingaan op de positie van de Europese Unie wat betreft belangrijke conflicten in de

regio. Migratie, inclusief terugkeerbeleid, zal waarschijnlijk een gesprekstema vormen, net als de grotere regionale conflicten (bijv. Jemen en Syrië). Nederland zet waar mogelijk in op zo concreet mogelijke uitkomsten, bijvoorbeeld op het terrein van migratie, inclusief terugkeerbeleid, milieu en klimaat. Het kabinet acht het van groot belang dat op de Top ook naleving van de mensenrechten aan de orde komt.

EU-AU

Het kabinet maakt van de gelegenheid gebruik uw Kamer te informeren over de EU-AU ministeriële bijeenkomst op 22 januari in Brussel en verslag te doen van het Afrika-Europa *High Level Forum* op 17 en 18 december in Wenen.

EU-AU ministeriële

Tijdens de AU-EU top van november 2017 in Abidjan is afgesproken jaarlijks een AU-EU ministeriële bijeenkomst te organiseren. Op 22 januari vindt deze voor het eerst plaats in Brussel. Europese en Afrikaanse Ministers zullen spreken over de thema's vrede, veiligheid en bestuur, handel, investeringen en economische integratie en multilateralisme. Tijdens de Raad Buitenlandse Zaken van 10 december jl. werd gesproken over de Europese inzet voor deze bijeenkomst (zie verslag Raad Buitenlandse Zaken van 10 december 2018, Kamerstuk 21 501-02, nr. 1939). Nederland zet in op een brede dialoog met aandacht voor Europese en Afrikaanse belangen op het gebied van onder meer veiligheid, goed bestuur, mensenrechten, irreguliere migratie en economische samenwerking.

Afrika-Europa High Level Forum op 17 en 18 december in Wenen

Minister-President Rutte nam op 18 december namens Nederland deel aan het Afrika-Europa *High Level Forum* in Wenen, waarover uw Kamer in de geannoteerde agenda voor de Europe Raad van 13 en 14 december werd geïnformeerd (Kamerstuk 21 501-20, nr. 1393). Tijdens het forum spraken Europese en Afrikaanse regeringsleiders, Ministers en vertegenwoordigers van de private sector en ngo's over Europees-Afrikaanse samenwerking op het gebied van onder andere investeringen, digitalisering en het creëren van banen. Nederland, gesteund door verschillende andere lidstaten, onderstreepte het belang van een geïntegreerde benadering en effectieve opvolging van de AU-EU top in Abidjan. Andere aanwezige landen verwelkomden de door de Commissie voorgestelde Afrikaans-Europese alliantie gericht op investeringen en banen (COM(2018) 643²) en benadrukten onder meer het belang van goed onderwijs. Nederland ging in op de cruciale rol van de private sector bij het creëren van kansen, banen en perspectief op het Afrikaanse continent. Die is ook van belang om het vraagstuk van migratie, inclusief terugkeerbeleid, te adresseren. Nederland sprak ook over de uitdagingen op dit gebied, in het licht van de sterk groeiende bevolking in Afrika.

OVERIG

EU Capacity Building Mission (EUCAP) in Somalië

Het kabinet maakt van de gelegenheid gebruik uw Kamer te informeren over de verlenging van de Nederlandse bijdrage aan de *EU Capacity Building Mission* (EUCAP) in Somalië (voorheen EUCAP Nestor) tot

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1537433689163&uri=CELEX%3A52018DC0643>

31 december 2019, met een plafond van tien civiele experts. De missie richt zich op de maritieme capaciteitsopbouw van het Somalische Ministerie van Binnenlandse Veiligheid en de opbouw van een maritieme politie-eenheid met als doel de Somalische capaciteit voor bestrijding van piraterij te versterken. Voorts informeert het kabinet u over de verlenging van de Nederlandse bijdrage aan EUNAVFOR Atalanta met twee stafofficieren op het *Operational Headquarter* en een politiek adviseur in Nairobi t/m 31 december 2019.